

TAKTO SME ŽILI V ČESKOSLOVENSKU

HISTÓRIA OBCE

Predmier je najstaršia dedina na severozápadnom Slovensku. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z r. 1193 z povel'komoravského obdobia. Starý Predmír daroval bratom Stojzovi a Vrazlovi za hrdinské činy v dalmáckej vojne uhorský kráľ Béla III. V čase stredoveku už bol poddanským mestečkom a patril považskobystrickému panstvu. Ako mesto bol obohnaný múrom, v ktorom boli 2 strážené železné brány.

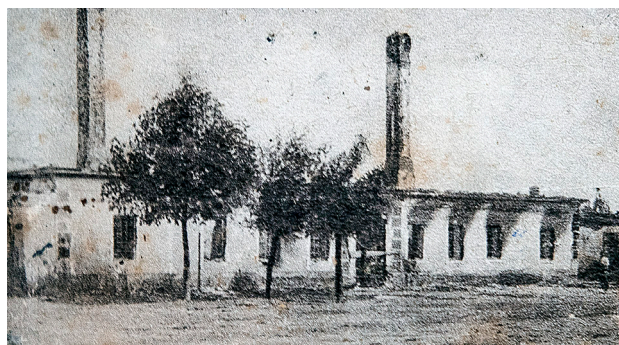
Keďže sa považoval za nedobytný, určený bol za mesto, kde sa uzatvárali prímeria s nepriateľmi pred vyhlásením mieru. A predsa ho Tatári dobyli a vypálili. Nový Predmier postavili pri potoku Hradňanka na mieste Pažiť.

CHEMOPAP/DREVINA

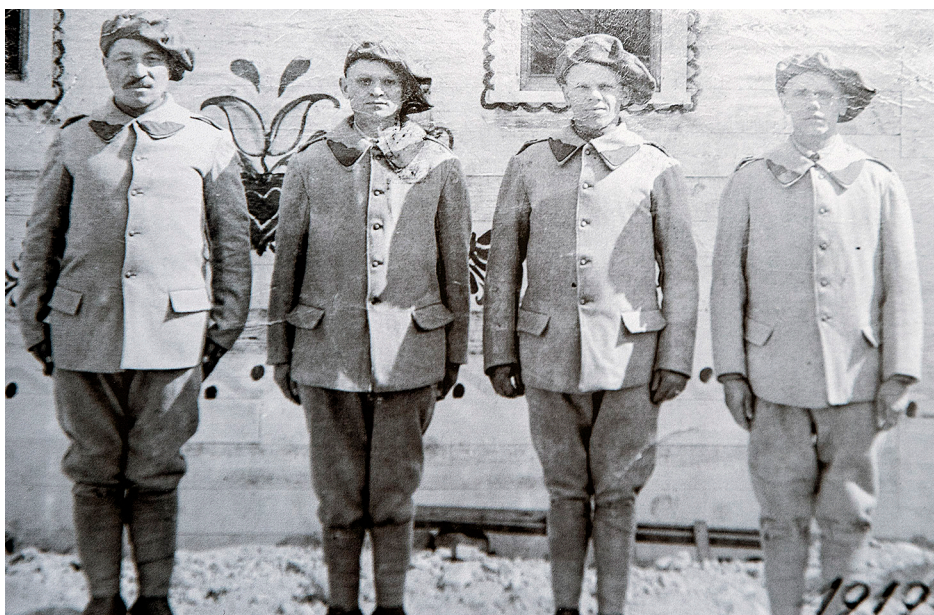
V r. 1918 bola daná do prevádzky továreň Chemopap na papierové vrecká. Majiteľ Links rozšíril prevádzku o tlačiareň. Jeho nástupcom bol Roseuzweig. V továrni pracovalo 80 zamestnancov.

V r. 1949 tu bol daný do prevádzky závod Drevina na výrobu drevárskych výrobkov a výroba sa postupne rozširovala. V obci bola 100% zamestnanosť. Prácu tu našlo 60 robotníkov. V r. 1963 bol podniku udelený Rad práce. V r. 1992 prebehla privatizácia š. p. Drevina.

ŠTEFÁNIK

V r. 1919 prišli do obce českí vojaci z 18. pešieho pluku z Hradca Králové. Založili tu spolok Sokol a postavili prvú mohylu M. R. Štefánikovi spolu s vracajúcimi sa legionármi. Na mieste prvej mohyly bol v r. 1930 postavený Štefánikovi pomník v životnej veľkosti. Iniciátorom bol správca rímskokatolíckej ľudovej školy Štelcer Gejza. Socha stojí v strede parku pri Kostole sv. Gála. Je to národná kultúrna pamiatka od r. 1991. Autorom je akademických sochár Pavol Bán. V r. 1998 na ňu spadla počas búrky 200-ročná lipa, ktorá ju úplne zničila. Vďaka reštaurátorským zásahom si zachovala historickú autenticitu. Je to jediná socha, ktorá sa v Československu zachovala.

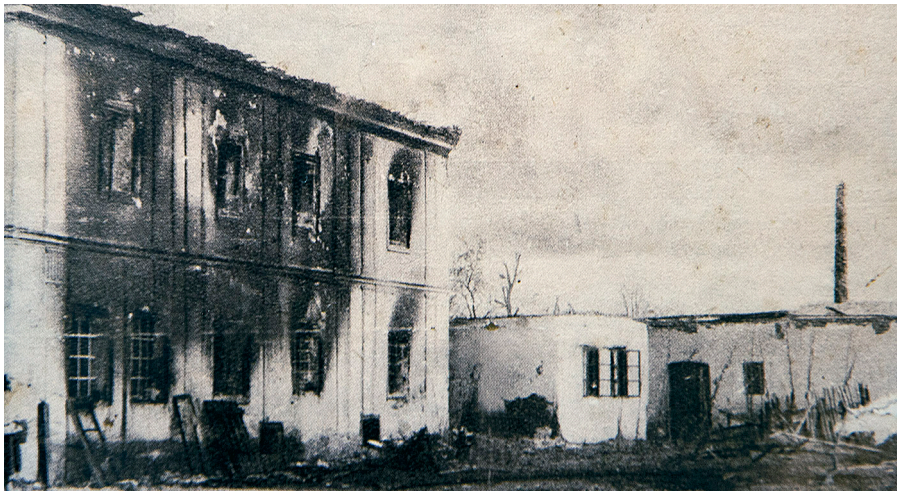
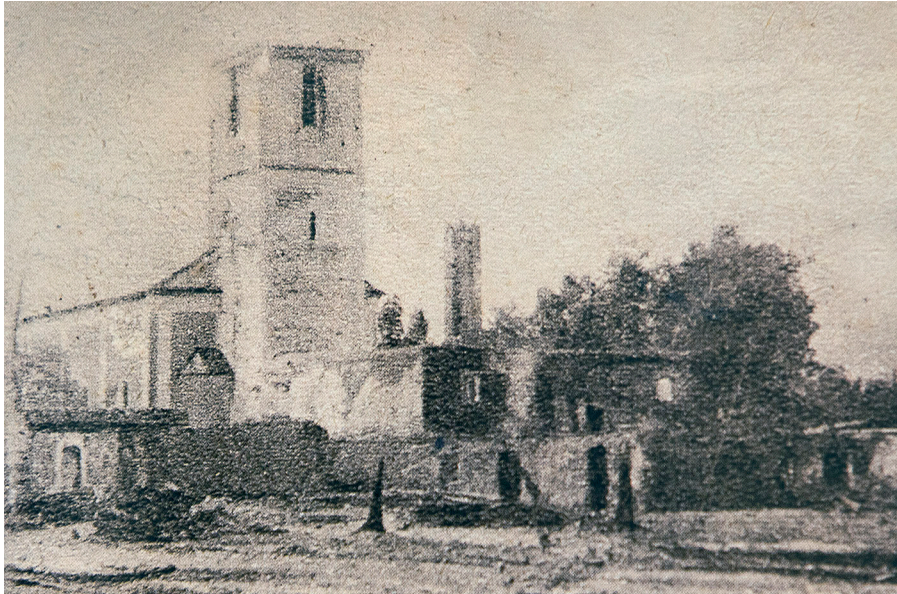
JOZEF IGNÁC BAJZA

Na severnej strane námestia bola v r. 1975 v parku odhalená busta J. I. Bajzu. Jej autorom je akademický sochár S. Bíroš. Známe sú jeho 3 prvenstvá, a to prvý pokus o kodifikáciu spisovnej slovenčiny, napísal prvý slovenský román René mládenca príhody a skúsenosti a prvý písal epigramy.

POŽIARE

V auguste 1921 vznikol v Predmieri obrovský požiar, ktorý zapríčinili deti. Za hodinu horela celá pravá strana obce. Ľudia zostali bez strechy nad hlavou, dokonca v plameňoch zhorel Štefan Hanulík. Zhoreli i cenné písomnosti na fare a v rodnom dome J. I. Bajzu. Ďalšie požiare boli v r. 1933, 1943, 1958, 1967 a 1970.

DOBROVOĽNÝ POŽIARNÝ SPOLOK

Hasičský spolok v Predmieri vznikol v r. 1875 ako prvý v okrese Bytča. Už v r. 1935 dostal motorovú striekačku, v r. 1948 auto a výstroj. V r. 1952 sa začali obvodové súťaže a predmierski hasiči patrili medzi najlepších v regióne. Novú striekačku dostali i v r. 1973 a v r. 1984 požiarne auto a prebehla rekonštrukcia požiarnej zbrojnice. V r. 1982 bolo v organizácii 52 členov a v r. 1985 sa členská základňa rozšírila na 90 členov, z toho bolo 13 žien.

POVODNE

V Predmieri boli povodne veľmi často, a to hlavne na jar, keď sa Hradňanka vybrežila a prispievalo k tomu i povodie Váhu. Povodeň v r. 1940 poškodila kamenný most pri železničnej trati. V r. 1946 zaplavilo všetky domy okolo rieky. Zvlášť veľké povodne boli v r. 1958 a v r. 1960. Bol zaplavený cintorín, spodné vody prenikali do pivníc domov. Bola zničená úroda, studne kontaminované.

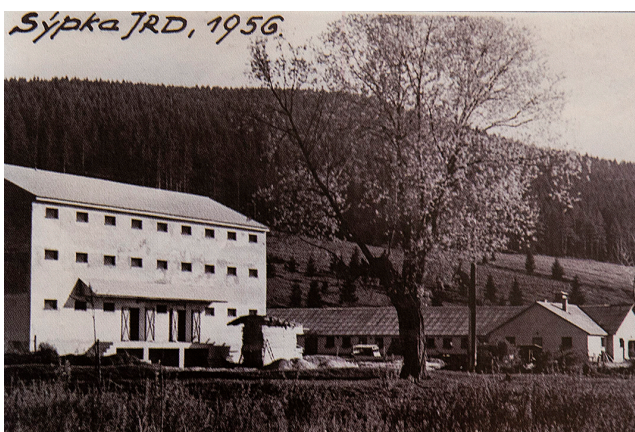
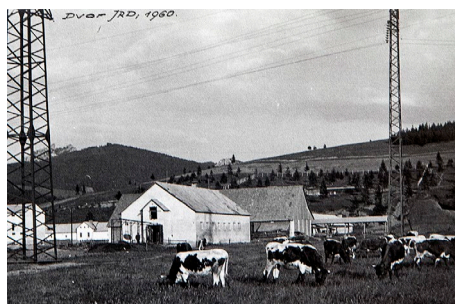

Povodeň, 1958.

JRD

JRD bolo v Predmieri založené v r. 1952. Prví členovia boli: A. Lovíšek, M. Hanulíková, J. Kucharík, P. Bačík, J. Martinka, E. Lazarová, V. Lazar, A. Uríček.

Prví predsedovia boli J. Bednár, J. Kučera, V. Šefara. V r. 1952 sa stavali družstevné maštale, počet členov bolo 111. V r. 1972 bolo JRD za vynikajúce výsledky vyznamenané Červenou zástavou vlády ČSSR. Keďže patrilo medzi najlepšie družstvá, každý rok od r. 1970 do r. 1984 boli mu udeľované čestné uznania a medaily. V r. 1992 vzniklo podielnícke poľnohospodárstve družstvo.

STROJOVÁ TRAKTOROVÁ STANICA

STS sa do Predmiera presťahovala z Hričovského Podhradia v r. 1949 do priestorov bývalého majetku továrniko Rosenzweiga. Zo začiatku si roľníci poľnohospodárske stroje požičiavali. Prvým riaditeľom STS bol R. Lacko. Od r. 1951 pomáhala pri zakladaní družstiev a slúžila ako školiace stredisko, požičiavala stroje. V r. 1957 mali prvý kombajn. Riaditelia STS boli neskôr M. Ďuraj a J. Bednár.

DH PREDMIERČANKA

Dychová hudba Predmierčanka vznikla z hudobného krúžku v r. 1906. Kapelník bol A. Repa a prví muzikanti boli F. Slanička, Š. Smolka, P. Bačík, J. Slanička, A. Bačíkovský, J. Cvaško, F. Uriček, J. Bajza. V r. 1940 bol kapelníkom J. Slanička a po ňom J. Križan a J. Bajza. V r. 1972 na kapelnícky post nastúpil jeho syn Anton Bajza. V r. 1986 sa Predmierčanka stala nositeľom zlatej a bronzovej medaily za rozvoj hudby. V r. 1990 sa stala členom Združenia dychových hudieb Slovenska. DH Predmierčanka je súčasťou kultúrno-spoločenského života obce. Vystupuje na verejných podujatiach, oslavách, v kostole, sprevádza veriacich na pútné miesta, odprevádza zosnulých, pozdraví jubilantov, ba hrala i na zábavách.

FUTBALOVÝ KLUB

Futbalový klub bol v Predmieri založený v r. 1930 pod názvom Považská Slávia Predmier. V r. 1947 sa premenoval na Športový klub Železničiar a v r. 1956 už niesol názov Dynamo Predmier. V r. 1959-1962 hrali futbalisti prvú celoštátnu ligu. O rozvoj futbalu sa zaslúžili hlavne Ján Klus, Ladislav Ilko, Jozef Malgot, Pavol Slanička a Alexander Tatranský.

HÁDZANÁ

V r. 1962 bol v Predmieri založený hádzanársky klub žien. V r. 1963 učiteľ P. Bullo založil hádzanársky oddiel dievčat a už v r. 1964 získali hádzanársky titul Majster ČSSR.

ŠKOLA

Prvá zmienka o škole v našej obci pochádza z r. 1868. Bola to rímskokatolícka ľudová škola. Dvojtriedna škola trvala do r. 1930. Mala 120 žiakov. Nová škola daná do užívania bola v r. 1965. Od vzniku školy učili v nej manželia Dúbravkovci, Kakódyovci a Cvengrošovci. V r. 1989 bola daná do užívania športová hala, ktorá je najväčšou školskou telocvičňou na Slovensku. Do histórie školy sú zapísané nadštandardné výsledky v športe i v rôznych súťažiach.

MATERSKÁ ŠKOLA

V r. 1957 bola zriadená MŠ v kultúrnom dome. Riaditeľka bola J. Frolová, od r. 1962 M. Slaničková. V r. 1969 bolo zapísaných 55 detí, preto sa presťahovala do budovy bývalej ZDŠ. Od r. 1991 bola riaditeľkou B. Hvizdáková. Počet detí sa znížil na 42 detí.

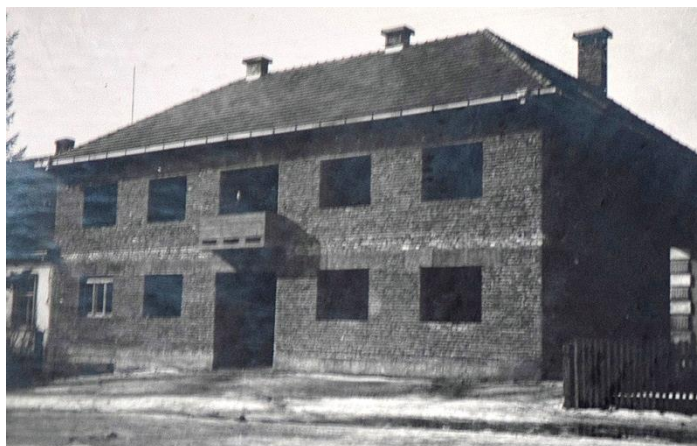
VÝSTAVBA PREDMIERA

V r. 1947 sa začal stavať kultúrny dom z iniciatívy dp. Š. Bebjaka, dostaval sa v r. 1955. Slúžil na rôzne slávnosti, schôdze, besedy, ochotnícke i bábkové divadlá, premietalo sa tu kino, konali sa zábavy, výstavy záhradkárov a ručných prác. V budove sídlil MNV, matrika, svadobka.

Po oslobodení sa zriadila železničná zastávka, futbalový štadión, obchodný dom. V r. 1977 sa na miestnom cintoríne vybuďoval Dom smútku na cintoríne v akcii „Z“. Začala sa plynofikácia v r. 1977 a skončila v r. 1989.

Napísala: Mgr. Jolana Letříková

Fotografie upravil: Mgr. Jozef Virdzek

Fotografie boli prevzaté z I. a II. *Albumu kroniky obecnej kroniky obce Predmier*, monografie *Predmier – obec so symbolom mestských brán* a z bulletinu venovanému 100. Výročiu dychovej hudby Predmierčanka.